

[Введите текст]

<p>Светофор</p>	<p>Ар бир окуучуда светофордун уч тусундогу карточкалар болот .Мугалим окуучулардан материалдарды тушунгон -тушунбогонун билдире турган белгини ушул тустор менен корсотууну отунот да, томонку суроолорду берет. Жашыл карточка которгон (баарын тушундум деген) окуучуларга: -Силер эмнени тушундугон ? Сары же кызыл карточка которгон окуучулар: -Силер эмнени тушунбой калдынар? Алынган жооптордун негизинде мугалим теманы кайталап отуу, бышыктоо же программа боюнча окутуунун уланта берууну чечет.</p>
<p>Бир муноттук эссе</p>	<p>Бир муноттук эссе –бул окуучулардын тема боюнча билгендерин коруу учун мугалим колдоно турган ыкма. Бир муноттук эссе жазуу учун мугалим томонкудой суроолорду бериши керек: Сен бугун билип алган нерселердин ичинен кайсынысы эн мааналуу?Кайсы суроолор сага тушунуксуз бойдон калды? Окутуу чойросуно жана форматына карай бир муноттук эссе ар турдуучо колдонулушу мумкун : Сабак учурунда окуучулардын материалды ар бир баскычта кандай оздоштургону текшерилет. Сабактын акырында окуучуларга кийинки сабакта алар эмне кылаарын кабарлоо учун колдонулат</p>
<p>Кеп улгүлөрү кыйытуу, багыштоо</p>	<p>Мугалим окуучуларга жооп камдоо учун керектуу кеп улгүлөрүн (соз айкаштарын , багыт беруучу кыйытмаларды) мезгил мезгил менен бирип турат Мисал :Негизги идея (принцип же процесс)- _____, анткени _____ ж.у.с.</p>
<p>Түшүнүүнүн жаңылыштыгы н текшеруу</p>	<p>Мугалим окуучуларга кайсы бир идея, принцип же процесс жонундо коп кезигуучу жаңылыш пикирлери же алдын-ала коро билуу мумкун болгон ката ойлору айтат .Анан буга макул\макул эместиктернин, ойлорунун себептерин сурайт</p>
<p>Окуучу менен жекече баарлашуу</p>	<p>Мугалим окуучулар менен алардын тушунуу денгээлин текшеруу максатында жекече баарлашат.</p>
<p>3 мүнөттүк тыным</p>	<p>Мугалим окуучуларга сабакта отулуп жаткан тушунукторду жана идеяларды ойлонуштуруу , мурунку материалдар ,билим жана тажрыйбасы менен байланыштыруу, ошондой эле тушунуксуз учурларды тактоо учун 3 муноттук тыным берет. Мен _____ карата мамилемди озгорттум..... Мен _____ жонундо кобууроок билдим..... Мен _____ тан калдым..... Мен _____ болгондой сездим _____ карата менин мамилем мындай эле.....</p>
<p>Температуура өлчө</p>	<p>Бул ыкма окуучулардын тапшырманы канчалык туура аткарып жатканын билуу максатында колдонулат. Бул учун окуучуларды ишинен токтотуп , мугалим «Биз азыр эмне кылып жатабыз?» -деп сурайт. Буга жооп беруу менен , окуучулар тапшырманын манызын же аны аткаруу процессин канчалык терен тушунгондугун корсотот.</p>
	<p>Айрым учурларда (жуп-жубу менен же топтордо иштегенде) мугалим бир жуптан же топтогулардан тапшырма кандай аткаруу керектигин корсотуп берууну отунот .Калган жуптар же топтор</p>

Калыптандыруучу баало техникалары

	эмне кылуу керектигин карап турушат ,керек болсо толуктап же ондошот.
<i>Кичи тест</i>	<i>Чакан тесстер окуучулардын чыныгы билимдерин ,билгичтерин жана кондумдорун ,б.а . конкреттуу маалыматтарды ,кайсы бир материалды билерин баалоого арналан. Бул томонкулордон тандоо тести болуп саналат.сунушталган коп жооптон ,туура\туура эмес жооптордон кыска жооптуу.</i>
<i>Элективдүү (тандама) тест</i>	<i>Мугалим ар бир окуучуга «А,В,С,Д» тамгалары жазылган карточкаларды таратып берет да ,бирдей убакта жооп берууну ,б.а. туура жооптун тамгасы жазылган карточканы которууну суранат .Мугалим окуучуларга жооп берерден мурда 20 секунд ойлоңууну созсуз турдо сунуш кылышы керек. Мугалим окуучулар менен биргеликте жооптордун башка варианттарын талкуулап ,ар кимден озу тандаган вариантын тушунтуруп берууну отунот .Мындагы жооптордун негизинде мугалим окуучулардын уйронулгон теманы канчалык жакшы тушунгонун аныктап ,ал теманы тушундурууну улантуу же андан кийинкисине отуу керектигин че</i>
<i>Калыптандыруучу тест</i>	<i>Мугалим окуучуларды чакан топторго (4-5 кишиден) болот.Ар бир окуучу тесттин суроолору жазылган барак менен тесттин жоопторун жазуу учун барак алат.Окуучуларга тесттин суроолорун чакан топтордо талкулоо учун убакыт берилет .Талкуудан кийин окуучулар жооп барактарын оз алдынча толтурушат.Ар бир окуучунун упайлары озунчо эсептелет. Окуучуларга топтогу башка шериктеринин оюна каршы туруп ,оздору туура деп эсептеген жоопту белгилөөго акылуу экендигин айтып коюу керек .Суроо-жоопторун топто талкуланганда бир пикирге келуу талап кылынбайт.</i>
<i>Өзүн – өзү баалоо күндөлүктөрүү журналдары</i>	<i>Озун озу баалоо кундолуктору журналдары мугалим жана окуучу сабактын журушундо алынган билимдерге ,билгичтиктерге жана кондумдурго ,ши билгиликтерге ,ошондой эле алардын кандайча алынгандыгына ,коломуно баа бериши учун ачылат .Кундолуктор мугалимге окуучулардын осуш денгээлин билуу жана билим беруу процессин жакшыртуу учун тийиштуу кадамдарды жасоодо пайдасы тиет.</i>

Калыптандыруучу баало техникалары

<p>Калыптандыруучу сурамжылоо</p>	<p>Бул-материалдын жазуучулары же сабактагы иштин кандайдыр бир турунун кийинки текшерүү формасы Мугалим кошумча тактоочу суроолорду берет: «Эмне учун?Кантип?Кандайча?....»</p> <p>- _____ кандайча ,эмнеси менен _____-га (-дан) окшош же айырмаланат ?</p> <p>- _____-нын кандай муноздун озгочолуктору (Болуктору) бар?</p> <p>- _____-ны биз кандайча корсотуу ,иллюстрациялай алабыз?</p> <p>- _____-нын _____ менен кандай катышы бар</p> <p>-силер _____-га кайсы идеяларды,тактоолорду кошумча лайтеленер?</p> <p>- _____-га мисал келтиргиле?</p> <p>_____--да эмнеси туура эмес ?</p> <p>_____--дан кандай жыйынтык чыгарат эленер? –</p> <p>_____--менен кайсы суроого жооп берууга аракеттенебиз?</p> <p>-Кайсы маселени биз чечууге аракеттенебиз?</p> <p>_____--эмне кылууну сунуштайсынар?</p> <p>Эгер _____, эмне болор эле?</p> <p>- _____ Баалоо үчүн кайсы критерийлерди же тастыктоолорду келтире аласыңар?</p> <p>- _____ бекемдөө үчүн кандай далилдерди же тастыктоолорду келтире аласыңар?</p> <p>- _____ силер кантип бекемдей же төгүнгө чыгара аласыңар?</p> <p>-Муну _____ жактан кандайча караштырууга болот?</p> <p>- _____-да кайсы альтернативаларды көңүлдө тутуу керек?</p> <p>- _____-да кайсы усулдарды (ыкмаларды) колдонууга болот?</p>
<p>Жаңы материалдарды түшүнгөнүн текшерүү көнүгүүлөрү</p>	<p>Мугалим төрт чакмагында төмөнкүдөй жазуулары бар таблицаны түзөт : “Алдын ала айтуу”, “Түшүндүрүү”, “Жалпылоо” жана “Баалоо”. Жаңы материалдарды түшүнтүргөн соң, окуучулардан кайсы бир чакмакты тандоону өтүнөт. Мында мугалим ар бир окуучу жаңы окуп –үйрөнүлгөн тема боюнча өзү аткара турган тапшырманын тибин кандайча тандашы керектигин тактап айтат. Анан ,кайсы чакмак тандалганына жараша ,суроо берет. Мисалы : (1) Эгерде окуучулар “Жалпылоо” чакмак тандаса ,анда мугалим “Жаңы материалдардын негизги идеяларын санап бергиле” , -десе болот</p> <p>(2) Эгер окуучулар “Түшүндүрүү” чакмактын тандаса ,мугалим : “Бул терминди ” (түшүнүктү силер кандай түшүнөсүңөр”) –деп сураса болот.</p>
<p>Ички жана сырткы тегерек</p>	<p>Окуучулар ички жана сырткы эки тегерек болуп тизилет окуучулар бири-бирин карап турушат да , өтүлгөн тема боюнча алдын ала жазылган суроолорду беришет. Анан сырткы тегеректе турган окуучулар жылышат да, жаңы жуптарды түзүшөт. Жогорудагы сыяктуу суроо- жооп улантылат.</p>
<p>Бир сүйлөм</p>	<p>Мугалим окуучуларга “Ким ? эмне? Кайда? Канча? Эмне үчүн? Жана</p>

Калыптандыруучу баало техникалары

<i>менен жалпылоо</i>	<i>кандайча? ” деген суроолорго жооп берген сүйлөм түзүү аркылуу жаңы теманы жалпылоону өтүнөт</i>
<i>Бир сөз менен жалпылоо</i>	<i>Мугалим окуучуларга мындай тапшырма берет: “Теманы эң таасын жалпылай турган бир сөздү тандагыла”</i>
<i>Жазуу жүзүндөгү түшүндүрмөлөр (жазуу жүзүндөгү кайтарым байланыш)</i>	<i>Баалонун зарыл бөлүгү – кайтарым байланышта камсыздоо. Окуучулардын жазуу иштерин текшергенде, мугалим баалоо критерийлерине жана натыйжага жетишүү деңгелине жараша өзүнүн түшүндүрмөлөрүн (комментарийлерин) берет. Түшүндүрмөлөр айкын жана окутуп үйрөтүүчү мүнөздөр болушу керек. Жазуу ишин текшергенде туура жерлерин бир түстөгү, оңдоо, толуктоо талап кылынган жерин башка түстөгү калем сап менен белгилөө болот. Жазуу иштерине карата түшүндүрмөнү эске салууну (эмнени толуктап иштөө керектиги жөнүндө), кыйытууну же мисалдарды кошууга болот.</i>
<i>Сөз түрүндө баа берүү (оозеки кайтарым байланыш)</i>	<i>Баа берүүнүн эң кеңири таралган түрү. Мугалим окуучунун көнүгүүнү жакшы аткаргандыгы үчүн мактап, оозеки кайтарым байланышты камсыздайт. Демек окуучу бул материалды же маалыматты жакшы өздөштүргөндүгүн түшүнөт.</i>
<i>Өзүн – өзүн баалоо</i>	<i>Бул окуучулар өздөрүн окуу үйрөнүүсүн жөнүндө маалымат топтоп, талдоо жүргүзгөн, окуу үйрөнүүдөгү өсүшү жөнүндө тыянак жасаган процесс. Өзүн – өзү баалоо жүргүзүүнүн зарыл шарты – ишти баалоо критерийлеринин болушу (бул критерийлерди окуучуларга теманы окуп үйрөнөн алдында же ишти аткарганга чейин тааныштырып коюу керек).</i>
<i>Кош жылдыз жана каалоо (өз ара баалоо)</i>	<i>Окуучулардын чыгармачыл иштерин дил баяндарын эсселерин баалоодо колдонулат. Мугалим окуучуга классташынын текшерүүнүн сунуштайт. Окуучулар бири – биринин ишине түшүндүрмө (комментарий) бергенде ишге баа коюшпайт, жөнгана ийгиликтүү эки жерин көрсөтөт (кош жылдыз) жана толуктап иштөө керек болгон бир жерин белгилет (каалоо)</i>